

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 200/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť R. L., P., zastúpeného advokátkou JUDr. L. F., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 71/2004 z 27. októbra 2008 a postupom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 59/2009 a jeho rozsudkom z 18. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2010 doručená sťažnosť R. L., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Okresného súdu

Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 71/2004 z 27. októbra 2008 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 59/2009 a jeho rozsudkom z 18. novembra 2009.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v konaní pred okresným súdom sp. zn. 13 C 71/2004 o neúčinnosť právneho úkonu (prevod nehnuteľností) v procesnej pozícii žalovaného. Okresný súd v predmetnej právnej veci (sp. zn. 13 C 71/2004) rozhodol rozsudkom z 27. októbra 2008, ktorým vyslovil neúčinnosť kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcimi manželmi L. (rodičia sťažovateľa, pozn.) a sťažovateľom ako kupujúcim.

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 13 C 71/2004 z 27. októbra 2008 podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 CoE 59/2009 z 18. novembra 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

V sťažnosti sťažovateľ okrem iného uviedol: *„Podľa názoru sťažovateľa sú právne a skutkové závery, o ktoré Krajský súd v Žiline oprel svoje uznesenie zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, pričom majú za následok porušenie základných práv sťažovateľa. Na tomto základe je podľa názoru sťažovateľa založená právomoc Ústavného súdu rozhodnúť o jeho sťažnosti.“*

Ďalej sťažovateľ uviedol, *„že v súlade s ustanovením § 53 ods. 1 zákona o Ústavnom súde vyčerpal všetky opravné prostriedky a iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje a to tak, - že dovolanie sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6Co 59/2009 zo dňa 18.11.2009 podal sťažovateľ dňa 08.04.2010.“*

Sťažovateľ má za to, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co 59/2009 zo dňa 18.11.2009 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu alebo inú právnu ochranu, Krajský súd Žilina rozhodol vo veci na základe skutočností, ktoré neboli ani predmetom dokazovania, čím došlo k porušeniu u s r. § 120 ods. 4 O.s.p.

Sťažovateľ uvádza, že v odvolacom konaní Krajský súd Žilina odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, keď vyslovil záver, že sťažovateľ neuniesol dôkazné bremeno

a nepreukázal, z akého zdroja mal finančné prostriedky na kúpu nehnuteľnosti aj napriek tomu, že táto skutočnosť nebola predmetom dokazovania.

...Krajský súd v Žiline ustálil, že z dôvodu neunesenia dôkazného bremena sťažovateľom a nepreukázania, z akých zdrojov mal sťažovateľ finančné prostriedky na úhradu kúpnej ceny (aj napriek tomu, že táto skutočnosť nebola predmetom dokazovania), konajúci súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu. Sťažovateľ má za to, že jeho povinnosťou pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš v zmysle ust. § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo preukázať, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohol poznať. Nebolo dôkazným bremenom sťažovateľa preukazovať zdroj svojich finančných príjmov. Sťažovateľ preukázal, že nehnuteľnosť kúpil, čo je zrejme aj zo skutočnosti, že otec sťažovateľa, ktorý vtom čase nepoberal žiaden príjem splatil všetky exekúcie vedené proti nemu, čo sťažovateľ aj preukázal v konaní pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš predloženými dokladmi o úhrade pohľadávky...

Žalovaný sa domnieva, že možnosť konať mu bola odňatá aj z ďalšieho dôvodu, ktorým konajúci súd nerozhodol o pripustení, resp. o nepripustení zmeny žaloby v zmysle ustanovenia § 95 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré žalobkyňa vo svojom písomnom podaní zo dňa 17.03.2005 navrhovala.

V nadväznosti na vyššie uvedené má sťažovateľ za to, že opomenutím vyhlásenia rozhodnutia o pripustení, resp. nepripustení zmeny žaloby tak, ako to navrhovala žalobkyňa v písomnom podaní zo dňa 17.03.2005, konajúci súd procesnoprávne pochybil.“

V závere sťažnosti sťažovateľ argumentuje: „Nakoľko postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.11.2009 sp. zn. 6Co 59/2009 a rozhodnutím Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 13C 71/2004 zo dňa 27.10.2008 bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať, sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa rozhodnutie odvolacieho a prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie sťažovateľa upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline a rozhodnutím Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši sp. zn. 13C 71/2004 zo dňa 27.10.2008 porušené a sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.11.2009 sp. zn. 6Co 59/2009 a rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 13C 71/2004 zo dňa 27.10.2008 zrušuje a vec vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi R. L. sa priznáva náhrada trov konania za dva úkonyprávnej pomoci vo výške 303,31 €, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. L. F., so sídlom P., do 15 dní od doručenia nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ navrhol vyslovenie porušenia označených práv rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 13 C 71/2004 z 27. októbra 2008, ústavný súd uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy preň vyplýva povinnosť dôsledného uplatňovania princípu subsidiarity. Tento princíp vylučuje právomoc ústavného súdu na poskytovanie ochrany tam uvedeným základným a iným právam sťažovateľov v prípade, ak ochranu poskytuje iný súd. Proti rozhodnutiu okresného súdu mal sťažovateľ právo podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (pričom toto svoje právo aj využil), a teda ochranu ním označeným základným právam mu mal právo aj povinnosť poskytnúť krajský súd pri preskúmaní prvostupňového rozhodnutia. Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal ústavnú súladnosť postupu a rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Co 59/2009 z 18. novembra 2009, ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom overil informáciu o podanom dovolaní uvedenú v sťažnosti a zistil, že sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku krajského súdu dovolanie 12. apríla 2010 podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Ku dňu rozhodovania o sťažnosti nebolo o podanom dovolaní rozhodnuté.

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré

zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05).

Ústavný súd pripomína, že dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 i podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04). Táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv, ak je zřejmé, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené. Sťažnosť musela byť preto v tejto časti odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje...

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného

rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcu sa tohto rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou v tejto časti meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2010